

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6CoP/13/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120212375
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4120212375.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovovej a sudkýň JUDr. Ingrid Doležajovej a JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD., vo veci starostlivosti súdu o maloletého: T. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: E. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. XXX/XX, Z. a F. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom P. XXX, o návrhu matky na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu v Nitre zo dňa 29. 03. 2021, č. k. 35P/36/2020-68, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa vyživovacej povinnosti otca vo výroku II. a III. a v časti trov konania vo výroku V. p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zveril maloleté dieťa do osobnej starostlivosti matky, zároveň určil, že ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Otca zaviazal prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 140 eur mesačne, počnúc dňom 17. 10. 2020, ktoré výživné je splatné vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky. Zročné výživné za čas od 17. 10. 2020 do 31. 03. 2021 vo výške 767,74 eura otca zaviazal splácať v mesačných splátkach po 20 eur spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok. Styk otca s maloletým neupravil a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že maloletý T., nar. XX. XX. XXXX pochádza z mimomanželského zväzku, rodičia od XX. XX. XXXX nežijú v spoločnej domácnosti, keď otec bol vzatý do väzby a nachádza sa vo výkone trestu odňatia slobody. Matka maloletého žije aj s dieťaťom u svojich rodičov, do marca 2021 bola s maloletým na rodičovskej dovolenke, jej jediným príjmom bol rodičovský príspevok vo výške 270 eur mesačne a rodinné prídavky. Jej matka dosahuje čistý mesačný zárobok 670,46 eura a jej otec z daňového priznania za rok 2019 mal daňový základ 384,48 eura. Otec bol naposledy zamestnaný v spoločnosti B. B., s.r.o. ako stavebný robotník s priemerným mesačným zárobkom 559,14 eura. Od 17. 10. 2020 je vo väzbe do 04. 02. 2021, odkedy sa nachádza ako právoplatne odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody bez akéhokoľvek príjmu. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 36 ods. 1 Zákona o rodine, ust. § 24, § 28, § 62, § 65, § 75, § 76 a § 77 Zákona o rodine. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že matka sa o dieťa riadne stará od jeho narodenia, má pre jeho výchovu vytvorené všetky podmienky a preto jej ho zveril do osobnej starostlivosti. V tomto ani medzi rodičmi spor nebol, pretože otec je toho času vo výkone trestu odňatia slobody a o dieťa sa osobne starať nemôže. Pri rozhodovaní o výške vyživovacej povinnosti poukázal na kritériá, ktoré sa pri rozhodovaní majú uplatniť a vychádzal z toho, že vzhľadom na vek maloletého a osobnú starostlivosť matky je možné zaviazat' otca na platenie výživného vo vyššej výške, ako je polovica všetkých odôvodnených a preukázaných výdavkov na dieťa. Vychádzal z toho, že otec maloletého sa vzdal možnosti zárobku, keď sa dopustil

trestného činu na matke maloletého, čoho dôsledkom v tomto konaní muselo byť, že súd postupoval v súlade s princípom prednosti potenciality príjmov. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 236/2018. Preto požiadal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra o oboznámenie sa súdu so situáciou na súčasnom trhu, v prípade, ak by sa chcel muž vo veku 29 rokov so stredoškolským vzdelaním s maturitou uchádzať o zamestnanie. Úrad práce oznámil, že eviduje vo svojom okrese 5 457 voľných pracovných miest a tiež uviedol, ktoré spoločnosti majú voľné pracovné miesta. Preto pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti nevychádzal z príjmu otca z predchádzajúceho zamestnania, keďže tento pracovný pomer má uzavretý na dobu určitú, ale z priemeru miezd poskytnutých súdu zo strany úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v súčasnom trhu práce vo výške 790 eur mesačne v hrubom. Následne skúmal výdavky na strane dieťaťa, ktoré od 17. 10. 2020 do 31. 03. 2021 ustálil vo výške 201,70 eura - strava, oblečenie, plávanie a životné sporenie a od 01. 04. 2021 na výške 261,70 eura, keď sa k výdavkom pridali výdavky súvisiace s návštevou materskej školy. S prihliadnutím na vek maloletého dospel k záveru, že výživné určené v sume 140 eur mesačne zo strany otca maloletého bude postačovať na krytie oprávnených potrieb maloletého a zodpovedá schopnostiam a možnostiam rodičov. Výživné určil späťne od 17. 10. 2020 tak, ako žiadala matka vo svojom návrhu, keď vzhľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa k takémuto rozhodnutiu s poukazom na to, že týmto dňom nastúpil otec do výkonu väzby a od tohto času sa o maloleté dieťa stará výlučne matka. Zročné výživné povolil otcovi splácať v splátkach po 20 eur mesačne. Zároveň uviedol, že nemohol neprihliadať na nepriaznivú situáciu otca a apeloval naňho, aby sa z nej dostal čím skôr, aby si výživné v budúcnosti mohol voči maloletému dieťaťu riadne plniť. Keďže otec sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody, nebolo potrebné upravovať jeho styk s maloletým dieťaťom. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla v zákonnej lehote odvolaním matka a domáhala sa jeho zmeny tak, že bude schválená rodičovská dohoda, podľa ktorej sa s otcom maloletého dieťaťa dohodli, že bude na výživu maloletého dieťaťa prispievať sumou 100 eur mesačne. V dôvodoch svojho odvolania uviedla, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Súd zrejme vyvodil, že otec maloletého súhlasí s výškou výživného, ale táto dedukcia bola nesprávna. Otec len konštatoval, že chápe výšku nákladov a že ak by mal dostatok peňazí, rád by platil požadované výživné, avšak v súčasnosti s takýmito peniazmi nedisponuje. Preto dospela k záveru, že otec by na výživné nemal a hrozil by mu ďalší trest za nezaplatenie výživného, a to by nebolo v najlepšom záujme maloletého. Z toho dôvodu otcovi navrhla dohodu, na základe ktorej by prispieval na výživu maloletého sumou 100 eur mesačne.

3. K odvolaniu sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Vo svojom vyjadrení uviedol, že súd pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti nevychádzal z príjmu otca z predchádzajúceho zamestnania, ale z priemeru miezd poskytnutých súdu zo strany úradu práce, sociálnych vecí a rodiny na súčasnom trhu práce vo výške 790 eur mesačne v hrubom. Následne skúmal aj odôvodnené výdavky na maloleté dieťa. Kolízny opatrovník navrhol súdu, aby bolo vyhovené návrhu matky a aby otec bol zaviazaný prispievať vo výške 140 eur mesačne. Majú za to, že je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa a odvolanie matky proti rozsudku nie je dôvodné.

4. K odvolaniu sa vyjadril otec, ktorý uviedol, že súhlasí s tým, ako sa s matkou maloletého dieťaťa na výške vyživovacej povinnosti dohodli.

5. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok - ďalej len CSP), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých častiach a konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65 - § 67 CMP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých častiach ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

6. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (ods. 2).

8. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní možností, schopností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (ods. 5).

9. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom vyplýva priamo zo zákona a nie až na základe rozhodnutia súdu. Prispievať na výživu svojich detí je zákonnou povinnosťou obidvoch rodičov a ak si túto povinnosť rodičia neplnia, môže súd i bez návrhu určiť rozsah ich vyživovacej povinnosti. Kritériá na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti sú schopnosti, možnosti a majetkové pomery oboch rodičov, odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa pri rešpektovaní zásady, že na dosiahnutej životnej úrovni svojich rodičov má právo podieľať sa aj dieťa a to v pozitívnom a negatívnom zmysle. Výživné určené dieťaťu slúži na uspokojovanie všetkých životných potrieb pre všestranný, telesný a duševný vývoj dieťaťa. Zahŕnuté je v tom aj uspokojovanie potrieb bývania dieťaťa. Pri hodnotení majetkových potrieb rodičov treba zohľadniť a posudzovať nielen tieto pomery podľa vykazovaného príjmu, ktorý býva niekedy neúplný alebo skreslený, ale aj podľa celkovej hodnoty majetku, ktorého prejavom môže byť i napríklad nákladný spôsob života.

10. Odôvodnené potreby dieťaťa sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi rodičov. Ak sú reálne možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov väčšie, odôvodnenými potrebami sú aj ďalšie potreby dieťaťa, vrátane tvorby úspor, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti rodičov, ktoré sú dané nielen subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, úrovňou vzdelania, pracovnými skúsenosťami a pod.), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru.

11. V preskúmanom prípade bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti matky, určená výška vyživovacia povinnosť zo strany otca, styk otca s maloletým dieťaťom neupravený a rozhodnuté o trovách konania. Matka v priebehu odvolacieho konania predložila odvolaciemu súdu návrhu rodičovskej dohody, ktorú žiadala schváliť, na základe ktorej by bol maloletý zverený opäťovne do jej osobnej starostlivosti a otcovi určená vyživovacia povinnosť vo výške 100 eur mesačne. Odvolací súd po preskúmaní takejto dohody dospel k záveru, že predložená dohoda rodičov by nebola v záujme maloletého dieťaťa, pretože otec by bol zaviazaný prispievať na jeho výživu nižšou sumou, ako rozhodol súd prvej inštancie. Z uvedených dôvodov preto pristúpil k preskúmaniu rozsudku súdu prvej inštancie a keďže matka nenapadla rozsudok v časti zverenia maloletého dieťaťa do jej výchovy, ani v časti neupraveného styku otca s dieťaťom, rozsudok v týchto častiach nadobudol právoplatnosť a predmetom preskúmania odvolacím súdom bola len časť rozsudku, v ktorej bolo rozhodnuté o vyživovacej povinnosti otca.

12. Matka vo svojom odvolaní v podstate namietala, že otec je výkone trestu odňatia slobody, nemá príjem a preto nebude v jeho schopnostiach a možnostiach platiť výživné v stanovenej výške a takto by mohol byť opäťovne trestne stíhaný za zanedbanie povinnej výživy. Odvolací súd po doplnení dokazovania dotazom na Okresný súd Nitra zistil, že otec ukončil trest odňatia slobody dňom 17. 04. 2021. Keďže v súčasnosti v čase rozhodovania odvolacieho súdu otec sa už vo výkone trestu odňatia slobody nenachádza, odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v časti určenia výšky vyživovacej povinnosti ako aj zročného výživného je vecne správny a je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní o výške vyživovacej povinnosti riadil intenciami ust. § 62 Zákona o rodine a správne ustálil vyživovaciu povinnosť otca vo výške 140 eur mesačne. Keďže otec sa už toho času nenachádza vo výkone trestu odňatia slobody, nič mu nebráni, aby sa zapojil do pracovného procesu a zabezpečil si dostatok finančných prostriedkov na výživu maloletého dieťaťa. Odvolací súd nemohol prihliadnuť na jeho námietky, ktoré prezentoval v priebehu konania, že najskôr si musí splniť svoj podlžnosti z pôžičky, pretože vyživovacia povinnosť rodičov má prednosť pred akýmkoľvek inými výdavkami rodičov. Záverom odvolací súd len podotýka, že ak sa aj rodičia dohodli na výške vyživovacej povinnosti 100 eur mesačne, je záväzné rozhodnutie súdu, na základe ktorého má otec prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 140 eur mesačne. Je však na zvážení matky, či využije svoje možnosti a v prípade neplnenia si vyživovacej povinnosti v stanovenej výške zo strany otca podá podnet na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti otca orgánmi činnými v trestnom

konaní, prípadne bude akceptovať výšku výživného, ktoré jej zo strany otca bude zasielané. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých častiach ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

13. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 CMP). Súd môže nariadiť výkon rozhodnutia aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie podľa § 379 ods. 1 a 2 CMP, môže mu súd uložiť pokutu do 1.000 eur (§ 382 ods. 1 CMP) a to opakovane za každé porušenie povinností vyplývajúcej z rozhodnutia (§ 382 ods. 1 CMP).

Ak výzva súdu na dobrovoľné splnenie povinnosti zostane bezvýsledná, a ak to povaha veci pripúšťa, súd môže rozhodnúť o tom, že príslušný štátny orgán zastaví výplatu rodičovského príspevku povinnému podľa osobitného predpisu a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa povinnému podľa osobitného predpisu (§ 383 ods. 1 CMP).

Ak úkony a opatrenia súdu smerujúce k dobrovoľnému splneniu povinnosti zostali bezvýsledné, súd výkon rozhodnutia uskutoční (§ 384 ods. 1 CMP).